

١٩٢٧

داتکوهستان و بلوچستان
تحقیقات تكمیلی

۸۷/۱/۱۱۱
۸۸/۱/۲۳

پایان نامه کارشناسی ارشد در رشته‌ی اقلیم شناسی در برنامه ریزی محیطی

عنوان:

تحلیل آماری و همدیدی پدیده‌ی گرد و غبار در استان خوزستان

استاد راهنما:

دکتر تقی طاووسی

استاد مشاور:

دکتر محمود خسروی

۱۳۸۸ / ۱ / ۱۰

تحقيق و نگارش:

کوهزاد رئیس پور

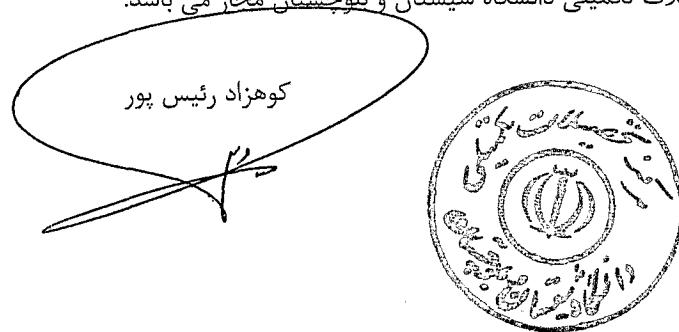
(این پایان نامه از حمایت مالی معاونت پژوهشی بهره مند شده است)

شهریور ۱۳۸۷

شهریورماه ۱۳۸۷

بسمه تعالیٰ

این پایان نامه با عنوان «تحلیل آماری و همدیدی پدیده‌ی گرد و غبار در استان خوزستان» قسمتی از برنامه آموزشی دوره کارشناسی ارشد اقلیم شناسی در برنامه ریزی محیطی توسط دانشجو کوهزاد رئیس پور تحت راهنمایی استاد پایان نامه دکتر تقی طاووسی تهیه شده است. استفاده از مطالب آن به منظور اهداف آموزشی با ذکر مرجع و اطلاع کتبی به حوزه تحصیلات تكمیلی دانشگاه سیستان و بلوچستان مجاز می‌باشد.

این پایان نامه ..... واحد درسی شناخته می‌شود و در تاریخ ..... توسط هیئت داوران بررسی و درجه ..... به آن تعلق گرفت.

نام و نام خانوادگی	استاد راهنما:
دکتر تقی طاووسی	استاد راهنما:
دکتر محمود خسروی	استاد مشاور:
دکتر منوچهر فرج زاده	داور ۱
دکتر محمد سلیقه	داور ۲
دکتر جواد بذرافشان	نماینده تحصیلات تکمیلی

دانشگاه‌های عالی
جمهوری اسلامی ایران

تعهدنامه اصالت اثر

اینجانب کوهزاد رئیس پور تأیید می کنم که مطالب مندرج در این پایان نامه حاصل کار پژوهشی اینجانب است و به دستاوردهای پژوهشی دیگران که در این نوشه از آن استفاده شده است مطابق مقررات ارجاع گردیده است. این پایان نامه پیش از این برای احراز هیچ مدرک هم سطح یا بالاتر ارائه نشده است.

کلیه حقوق مادی و معنوی این اثر متعلق به دانشگاه سیستان و بلوچستان می باشد.

نام و نام خانوادگی دانشجو: کوهزاد رئیس پور

تقدیم به:

آنانکه رفتند تا چگونه زیستن را به دیگران بیاموزند . و همه‌ی پویندگان راه حقیقت و آنانکه در رفتار ، گفتار و نوشтар بر من کلامی آموختند .

عاطفه‌ی چشمان و کرامت دستان دو گوهر گرانبهای زندگیم ، پدر و مادرم که موقیتهای امروز من مرهون سخت کوشیها و تلاشهای دیروز آنان است .

همسر بزرگوار و گرامیم ، به پاس تمام شکیبایی و فداکاریشان که در سخت ترین شرایط زندگی یاور صمیمی بودند و با تحمل رنج فراوان زمینه‌ی شایسته تحصیل مرا فراهم نمودند .

گلهای باغ زندگیم ، دو فرزند دلبندم که لحظاتی را که بایستی به آیان می‌پرداختم ، صرف تحصیل خویش نمودم .

سپاسگزاری

این‌جانب از تمام کسانی که بطور مستقیم یا غیرمستقیم در تهیه و تدوین این پژوهش ، همکاری و نگارنده را مدیون یاری خویش نموده اند ، از صمیم قلب سپاسگزارم . به ویژه از زحمات بی دریغ و بی شائبه‌ی استادان عالیقدر ، جناب آقای دکتر تقی طاووسی که سمت استاد راهنمای و جناب آقای دکتر محمود خسروی سمت استاد مشاور این تحقیق را به عهده داشته اند صمیمانه تقدیر و تشکر می نمایم و از خداوند متعال طول عمر و توفیق روز افزون این بزرگواران را در جهت اعتلای علم و دانش ، در این سرزمین علم پرور خواستارم . از جناب آقای دکتر بهلول علیجانی که با بذل توجه و حمایت بیدریغ در برطرف نمودن پاره‌ای از مشکلات این‌جانب کوشای بوده اند سپاسگزاری می کنم .

از تمامی اساتید محترم دانشکده‌ی چگرافیا و برنامه ریزی محیطی ، جناب آقای دکتر پیمان محمودی و تمام دانشجویان هم ورودی خود در این رشته نیز تقدیر و تشکر می نمایم .

چکیده

یکی از بلایای طبیعی که استان خوزستان را به دلیل موقعیت جغرافیایی و همچوواری آن با پهنه های بزرگی از مناطق بیابانی تحت تأثیر قرار می دهد ، پدیده ای نامطلوب گرد و غبار است . این پدیده علیرغم اثرات نامطلوب طبیعی و زیست محیطی کمتر مورد توجه و بررسی قرار گرفته است .

لذا هدف اصلی این پژوهش تحلیل آماری و همدیدی و ارائه ای الگوهای جامع مولد پدیده ای گرد و غبار در استان خوزستان می باشد . این پژوهش به روش کتابخانه ای ، آماری و با استفاده از داده های سالانه ، ماهانه ، روزانه ، ساعتی و همچنین تصاویر ماهواره ای گرد و غبار از ده ایستگاه سینوپتیک استان خوزستان طی یک دوره ای آماری ده ساله (۱۹۹۶ - ۲۰۰۵) صورت گرفته است .

رویکرد مورد استفاده در این پژوهش ، رویکرد محیطی به گردشی می باشد . نتایج حاصل از تحلیل آماری بیانگر فراوانی بیشتر روزهای گرد و غباری در دوره ای گرم سال نسبت به دوره سرد سال می باشد . همچنین تعداد روزهای گرد و غباری از غرب منطقه ای مورد مطالعه به سمت شرق آن کاهش می یابد .

دوره ای تداوم سامانه های گرد و غباری و میانگین روزهای گرد و غباری در ایستگاههای مورد مطالعه متفاوت و روند سالانه ای این پدیده طی دوره ای آماری مذکور روند افزایشی می باشد . مطالعه ای شرایط همدیدی در هنگام وقوع پدیده ای مذکور منتج به ارائه ای سه الگوی جامع مولد این پدیده شده است . همچنین در تحلیل همدیدی با استفاده از داده های جوی پنج سامانه ای گرد و غباری نمونه ، فرود سطوح میانی جو ، کم فشارهای سطح زمین و جریانات موسوم به شمال مهمترین عوامل ایجاد گرد و غبار شناسایی شدند . منابع عمده ای گرد و غبارهای واردہ به استان خوزستان شامل بیابانهای جنوب عراق ، شمال عربستان ، جنوب شرق سوریه و شمال صحرای آفریقا می باشند .

کلمات کلیدی : تحلیل همدیدی ، گرد و غبار ، الگو ، فرود ، تصاویر ماهواره ای ، خوزستان .

فهرست مطالب

عنوان	صفحه
فصل اول: کلیات و روش تحقیق ۱	
۱-۱ - مقدمه ۱	۱
۱-۲ - پیشینه و ضرورت انجام تحقیق ۲	۲
۱-۳ - تعریف مسأله ۳	۱۲
۱-۴ - سوالات تحقیق ۴	۱۳
۱-۵ - فرضیات تحقیق ۵	۱۳
۱-۶ - اهداف تحقیق ۶	۱۴
۱-۷ - روش تحقیق ۷	۱۴
۱-۸ - روش و ابزار گردآوری اطلاعات ۸	۱۵
۱-۹ - جامعه آماری و تعداد نمونه ۹	۱۵
۱-۱۰ - طبقه بندی داده ها و پردازش آنها ۱۰	۱۶
۱-۱۱ - تحلیل و تفسیر داده ها ۱۱	۱۶
۱-۱۲ - نتیجه گیری و آزمون فرضیات ۱۲	۱۶
۱-۱۳ - نتگارش و آماده سازی داده ها ۱۳	۱۶
۱-۱۴ - آزمودنیها ۱۴	۱۷
فصل دوم: مبانی نظری تحقیق ۱۸	
۲-۱ - باد و خصوصیات آن ۱۹	۱۹
۲-۲ - تقسیم بندی بادها ۲۰	۲۰
۲-۳ - مقیاس و واحد اندازه گیری باد ۲۰	۲۰
۲-۴ - پدیده های گرد و غباری به عنوان یک فرایند بادی ۲۱	۲۱

عنوان

صفحه

۴ - ۱ - مکانیسم تشکیل پدیده‌ی گرد و غبار ۲۲	۲
۴ - ۲ - عوامل تشدید کننده‌ی پدیده‌های گرد و غباری ۲۳	۲
۴ - ۳ - منابع عمدۀ گرد و غبار در دنیا ۲۴	۲
۴ - ۴ - منابع گرد و غبار در خاورمیانه ۲۴	۲
۴ - ۵ - تأثیرات نامطلوب زیست محیطی پدیده‌ی گرد و غبار ۲۵	۲
۵ - ۱ - تعریف انواع پدیده‌های گرد و غباری ۲۸	۲
۵ - ۲ - فصل سوم: موقعیت و ویژگیهای طبیعی منطقه‌ی مورد مطالعه ۳۳	۲
۳ - ۱ - موقعیت جغرافیایی و وسعت ۳۴	۳
۳ - ۲ - زمین شناسی و توپوگرافی ۳۵	۳
۳ - ۳ - ۱ - وضعیت زمین شناسی ۳۵	۳
۳ - ۳ - ۲ - دشت خوزستان ۳۵	۳
۳ - ۳ - ۳ - ۱ - زاگرس چین خورده ۳۶	۳
۳ - ۳ - ۳ - ۲ - ناهمواریها ۳۷	۳
۳ - ۳ - ۳ - ۳ - ۱ - سرزمینهای پست و هموار ۳۷	۳
۳ - ۳ - ۳ - ۳ - ۲ - قسمت کوهستانی در شمال و شرق استان ۳۷	۳
۳ - ۳ - ۳ - ۳ - ۳ - خاک استان خوزستان ۳۸	۳
۳ - ۳ - ۴ - آبهای استان خوزستان ۳۹	۳
۳ - ۴ - ۱ - رودخانه‌ها ۳۹	۳
۳ - ۴ - ۲ - تالاب‌ها ۴۰	۳
۳ - ۴ - ۳ - آبهای زیرزمینی ۴۰	۳
۳ - ۴ - ۴ - آب و هوای ۴۱	۳
۳ - ۵ - ۱ - تأثیر ارتفاعات بر اقلیم استان ۴۱	۳
۳ - ۵ - ۲ - تأثیر منابع رطوبتی بر اقلیم استان ۴۲	۳
۳ - ۵ - ۳ - تأثیر عرض جغرافیایی بر اقلیم استان ۴۲	۳

صفحه	عنوان
۴۲	۳ - ۶ - سایر عوامل موثر بر اقلیم استان
۴۲	۳ - ۶ - ۱ - پوشش گیاهی
۴۳	۳ - ۶ - ۲ - فعالیت های کشاورزی
۴۳	۳ - ۶ - ۳ - فعالیت های صنعتی ومعدنی
۴۳	۳ - ۷ - توده های تأثیر گذار بر اقلیم استان
۴۴	۳ - ۷ - ۱ - سیستم های دوره ی گرم
۴۴	۳ - ۷ - ۱ - ۱ - پرفشار جنب حرره ای آزور
۴۴	۳ - ۷ - ۱ - ۲ - رود باد جنب حرره ای
۴۴	۳ - ۷ - ۱ - ۳ - الگوهای ناشی از بیابانهای عربستان و آفریقا
۴۴	۳ - ۷ - ۱ - ۴ - سیستم های مونسون
۴۵	۳ - ۷ - ۲ - سیستم های دوره ی سرد
۴۵	۳ - ۷ - ۲ - ۱ - بادهای غربی
۴۵	۳ - ۷ - ۲ - ۲ - فروند بلند مدیترانه
۴۵	۳ - ۷ - ۲ - ۳ - موجهای کوتاه
۴۶	۳ - ۷ - ۲ - ۴ - سیکلونها
۴۶	۳ - ۷ - ۲ - ۵ - پرفشار سیبری
۴۶	۳ - ۷ - ۲ - ۶ - کم فشار سودانی
۴۷	۳ - ۷ - ۲ - ۷ - الگوهای فشار و توده های هوای دریای مدیترانه و اقیانوس اطلس
۴۷	۳ - ۸ - تقسیمات اقلیمی استان
۴۷	۳ - ۸ - ۱ - اقلیم خشک گرم
۴۷	۳ - ۸ - ۲ - اقلیم نیمه خشک گرم
۴۷	۳ - ۸ - ۳ - اقلیم نیمه مرطوب مدیترانه ای
۴۸	۳ - ۹ - بررسی عناصر اقلیمی در استان خوزستان
۴۸	۳ - ۹ - ۱ - دما

عنوان	صفحه
۳ - ۹ - ۲ - رطوبت هوا	۵۲
۳ - ۹ - ۳ - بارندگی	۵۲
۳ - ۹ - ۴ - پوشش ابری و ساعات آفتابی	۵۴
۳ - ۹ - ۵ - باد	۵۵
فصل چهارم: بحث و تجزیه و تحلیل	
۴ - ۱ - شبکه ایستگاههای سینوپتیک مورد مطالعه	۶۲
۴ - ۲ - بررسی گرد و غبار فرامحلی (کد ۰۶) و محلی (کد ۰۷) در استان خوزستان	۶۳
۴ - ۳ - بررسی سالانه گرد و غبارهای محلی و فرامحلی در استان خوزستان	۶۶
۴ - ۴ - دوره‌ی تداوم موجهای گرد و غباری	۶۷
۴ - ۵ - بررسی سالانه ی پدیده ی گرد و غبار	۷۲
۴ - ۵ - ۱ - طبقه بندی مکانی روزهای گرد و غباری در استان خوزستان	۷۳
۴ - ۵ - ۲ - توزیع سالانه ی روزهای همراه با گرد و خاک	۷۴
۴ - ۵ - ۳ - کاهش غربی - شرقی روزهای گرد و غباری در استان خوزستان	۷۵
۴ - ۶ - بررسی پدیده ی گرد و غباری در دوره‌ی گرم سال	۷۶
۴ - ۶ - ۱ - طبقه بندی مکانی روزهای گرد و غباری دوره‌ی گرم	۷۷
۴ - ۶ - ۲ - توزیع روزهای گرد و غباری دوره‌ی گرم در استان خوزستان	۷۸
۴ - ۷ - روزهای گرد و غباری دوره‌ی سرد	۷۹
۴ - ۷ - ۱ - طبقه بندی مکانی روزهای گرد و غباری دوره‌ی سرد	۸۰
۴ - ۷ - ۲ - توزیع روزهای گرد و غباری دوره‌ی سرد در استان خوزستان	۸۱
۴ - ۸ - تغییرات سالانه ی روزهای گرد و غباری در طول دوره‌ی آماری	۸۲
۴ - ۹ - توزیع ماهانه و فصلی تعداد روزهای گرد و غباری در طول دوره‌ی آماری	۸۳
۴ - ۹ - ۱ - میانگین روزهای گرد و غباری ایستگاههای مورد مطالعه در ماه زوئیه	۸۳
۴ - ۱۰ - روند گرد و غبار محلی و فرامحلی در استان خوزستان	۸۵
۴ - ۱۱ - روند سالانه پدیده ی گرد و غبار در استان خوزستان	۸۶

عنوان

صفحة

۴ - ۱۲ - تحلیل همدیدی ۸۸	۹۱
۴ - ۱۲ - ۱ - بررسی ماهانه‌ی موجهای گرد و غباری ۹۱	۹۲
۴ - ۱۲ - ۲ - بررسی همدیدی موجهای گرد و غباری گروه اول ۹۲	۹۵
۴ - ۱۲ - ۳ - الگوی محور فرودها در موجهای گرد و غباری گروه اول (سطح ۵۰۰ هکتوپاسکال) ۹۷	۹۷
۴ - ۱۲ - ۴ - الگوی مراکز کم فشار سطح زمین در موجهای گرد و غباری گروه اول ۹۸	۹۸
۴ - ۱۲ - ۵ - الگوی جامع موجهای گرد و غباری گروه اول ۱۰۱	۱۰۱
۴ - ۱۳ - بررسی همدیدی موجهای گرد و غباری گروه دوم ۱۰۳	۱۰۳
۴ - ۱۳ - ۱ - الگوی محور فرودها در موجهای گرد و غباری گروه دوم (سطح ۵۰۰ هکتوپاسکال) ۱۰۴	۱۰۴
۴ - ۱۳ - ۲ - مراکز کم فشار سطح زمین ۱۰۵	۱۰۵
۴ - ۱۳ - ۳ - الگوی جامع موجهای گرد و غباری گروه دوم ۱۰۷	۱۰۷
۴ - ۱۴ - بررسی همدیدی موجهای گرد و غباری گروه سوم ۱۰۹	۱۰۹
۴ - ۱۴ - ۱ - الگوی محور فرودها در موجهای گرد و غباری گروه سوم (سطح ۵۰۰ هکتوپاسکال) ۱۱۰	۱۱۰
۴ - ۱۴ - ۲ - کم فشار سطح زمین ۱۱۱	۱۱۱
۴ - ۱۴ - ۳ - الگوی جامع موجهای گرد و غباری گروه سوم ۱۱۴	۱۱۴
۴ - ۱۵ - تطبیق الگوهای جامع سه گانه‌ی امواج گرد و غباری ۱۱۶	۱۱۶
۴ - ۱۶ - مطالعه‌ی موردی پنج موج گرد و غباری شاخص ۱۱۶	۱۱۶
۴ - ۱۶ - ۱ - مطالعه‌ی موردی موج گرد و غباری نمونه (۲۱ می‌سال ۱۹۹۹) - ۱۳۷۸/۲/۳۱ .... ۱۱۶	۱۱۶
۴ - ۱۶ - ۲ - نقشه‌های تراز ۵۰۰ هکتوپاسکال ۱۱۷	۱۱۷
۴ - ۱۶ - ۳ - نقشه‌های فشار تراز دریا ۱۱۸	۱۱۸
۴ - ۱۶ - ۴ - نقشه‌های امگای تراز ۵۰۰ هکتوپاسکال ۱۱۸	۱۱۸
۴ - ۱۶ - ۵ - نقشه‌های امگای تراز دریا ۱۱۹	۱۱۹
۴ - ۱۶ - ۶ - نقشه‌های دمای سطح زمین ۱۲۰	۱۲۰
۴ - ۱۶ - ۷ - تصویر ماهواره‌ای پدیده‌ی گرد و غباری (۲۰ می‌سال ۱۹۹۹) - ۱۳۷۸/۲/۳۰ .... ۱۲۱	۱۲۱
۴ - ۱۶ - ۸ - پدیده‌ی شمال (Shamal) ۱۲۱	

عنوان

صفحه

۱۷ - مطالعه‌ی موردي موج گرد و غباري نمونه (۲۶ مارس ۲۰۰۳) - ۱۳۸۲ / ۱ / ۶	۱۲۵
۱۷ - ۱ - نقشه‌های تراز ۵۰۰ هکتوپاسکال	۱۲۵
۱۷ - ۲ - نقشه‌های فشار تراز دریا	۱۲۶
۱۷ - ۳ - نقشه‌های امگای تراز ۵۰۰ هکتوپاسکال	۱۲۷
۱۷ - ۴ - نقشه‌های امگای تراز دریا	۱۲۷
۱۷ - ۵ - نقشه‌های دمای سطح زمین	۱۲۸
۱۷ - ۶ - تصویر ماهواره‌ای پدیده‌ی گرد و غباری (۲۶ مارس ۲۰۰۳) - ۱۳۸۲ / ۱ / ۶	۱۲۹
۱۸ - مطالعه‌ی موردي موج گرد و غباري نمونه (۱۴ می ۲۰۰۴) - ۱۳۸۳ / ۲ / ۲۷	۱۳۲
۱۸ - ۱ - نقشه‌های فشار تراز دریا	۱۳۲
۱۸ - ۲ - نقشه‌های امگای تراز ۵۰۰ هکتوپاسکال	۱۳۳
۱۸ - ۳ - نقشه‌های امگای تراز دریا	۱۳۳
۱۸ - ۴ - نقشه‌های دمای سطح زمین	۱۳۴
۱۸ - ۵ - تصویر ماهواره‌ای پدیده‌ی گرد و غباری (۲۶ مارس ۲۰۰۳) - ۱۳۸۲ / ۱ / ۶	۱۳۸
۱۹ - مطالعه‌ی موردي موج گرد و غباري نمونه (۷ زانویه ۲۰۰۵) - ۱۳۸۳ / ۱۰ / ۱۸	۱۳۸
۱۹ - ۱ - نقشه‌های فشار تراز ۵۰۰ هکتوپاسکال	۱۳۸
۱۹ - ۲ - نقشه‌های فشار تراز دریا	۱۳۸
۱۹ - ۳ - نقشه‌های امگای تراز ۵۰۰ هکتوپاسکال	۱۳۹
۱۹ - ۴ - نقشه‌های امگای تراز دریا	۱۳۹
۱۹ - ۵ - نقشه‌های دمای سطح زمین	۱۴۰
۱۹ - ۶ - تصویر ماهواره‌ای پدیده‌ی گرد و غباری (۷ زانویه ۲۰۰۵) - ۱۳۸۳ / ۱۰ / ۱۸	۱۴۱
۲۰ - مطالعه‌ی موردي موج گرد و غباري نمونه (۹ اوت ۲۰۰۵) - ۱۳۸۴ / ۵ / ۱۸	۱۴۴
۲۰ - ۱ - نقشه‌های فشار تراز ۵۰۰ هکتوپاسکال	۱۴۴
۲۰ - ۲ - نقشه‌های فشار تراز دریا	۱۴۴
۲۰ - ۳ - نقشه‌های امگای تراز ۵۰۰ هکتوپاسکال	۱۴۵

صفحه	عنوان
۱۴۶	۴ - ۲۰ - ۴ - نقشه های امگای تراز دریا .....
۱۴۶	۴ - ۲۰ - ۵ - نقشه های دمای سطح زمین .....
۱۴۷	۴ - ۲۰ - ۶ - تصویر ماهواره ای پدیده ی گرد و غباری (۹ آوت ۲۰۰۵ - ۱۳۸۴ / ۵ / ۱۸) .....
۱۵۰	فصل پنجم : نتیجه گیری و آزمون فرضیات .....
۱۵۱	۵ - ۱ - جمع بندی .....
۱۵۱	۵ - ۱ - آزمون فرضیات .....
۱۵۵	۵ - ۲ - مهمترین نتایج پژوهش .....
۱۵۵	۵ - ۲ - ۱ - نتایج تحلیل آماری .....
۱۵۸	۵ - ۲ - ۲ - نتایج تحلیل همدیدی .....
۱۶۱	۵ - ۳ - پیشنهادات .....

فهرست جداول

عنوان	صفحه
جدول ۱ - ۲ - تقسیم بندی بادها بر حسب سرعت آنها و توصیف خصوصیات آنها ۲۱	
جدول ۲ - کدهای هواشناسی مورد استفاده در تعیین روزهای همراه با پدیده گرد و غبار ۲۹	
جدول ۳ - ۲ - سرعت باد (نات بر ساعت) در ساعتهای دیده بانی به وقت گرینویچ در یک موج گرد و غباری با تداوم ۲۵ روزه در ماه ژوئیه ۳۱	
جدول ۱ - ۳ - مشخصات رودخانه های استان خوزستان ۳۹	
جدول ۲ - ۳ - مشخصات تالاب های استان خوزستان ۴۰	
جدول ۳ - ۳ - میانگین ماهانه تعداد روزهای یخبندان استان خوزستان طی دوره ۱۹۹۶ - ۲۰۰۵ ..... ۵۰	
جدول ۴ - ۳ - میانگین ماهانه مقدار نم نسبی در استان خوزستان طی دوره ۱۹۹۶ - ۲۰۰۵ ..... ۵۱	
جدول ۵ - ۳ - میزان بارندگی فصلی و سالیانه و درصد آن در استان خوزستان (۱۹۹۶ - ۲۰۰۵) ۵۳	
جدول ۶ - ۳ - جهت و سرعت و درصد باد غالب و آرام در ایستگاههای استان خوزستان ۵۷	
جدول ۷ - ۳ - جهت و سرعت و درصد باد غالب و آرام در ایستگاههای استان خوزستان ۵۸	
جدول ۸ - ۳ - جهت و سرعت و درصد باد غالب و آرام در ایستگاههای استان خوزستان ۵۹	
جدول ۱ - ۴ - موقعیت ایستگاههای سینوپتیک مورد مطالعه ۶۲	
جدول ۲ - ۴ - تعداد روزهای همراه با گرد و غبار محلی و فرامحلی ایستگاه سینوپتیک آبادان ۶۴	
جدول ۳ - ۴ - تعداد روزهای همراه با گرد و غبار محلی و فرامحلی ایستگاه سینوپتیک بهبهان ۶۴	
جدول ۴ - ۴ - تعداد روزهای همراه با گرد و غبار محلی و فرامحلی ایستگاه سینوپتیک اهواز ۶۴	
جدول ۵ - ۴ - تعداد روزهای همراه با گرد و غبار محلی و فرامحلی ایستگاه سینوپتیک شوشتر ۶۴	
جدول ۶ - ۴ - تعداد روزهای همراه با گرد و غبار محلی و فرامحلی ایستگاه سینوپتیک دزفول ۶۴	

عنوان

صفحه

جدول ۷ - ۴ - تعداد روزهای همراه با گرد و غبار محلی و فرامحلی ایستگاه سینوپتیک ایذه	۶۴
جدول ۸ - ۴ - تعداد روزهای همراه با گرد و غبار محلی و فرامحلی ایستگاه سینوپتیک بستان	۶۵
جدول ۹ - ۴ - تعداد روزهای همراه با گرد و غبار محلی و فرامحلی ایستگاه سینوپتیک ماهشهر	۶۵
جدول ۱۰ - ۴ - تعداد روزهای همراه با گرد و غبار محلی و فرامحلی ایستگاه سینوپتیک مسجدسلیمان	۶۵
جدول ۱۱ - ۴ - تعداد روزهای همراه با گرد و غبار محلی و فرامحلی ایستگاه سینوپتیک رامهرمز	۶۵
جدول ۱۲ - ۴ - دوره‌ی تداوم به (روز) موجهای گرد و غباری ایستگاه سینوپتیک آبادان	۶۸
جدول ۱۳ - ۴ - دوره‌ی تداوم به (روز) موجهای گرد و غباری ایستگاه سینوپتیک اهواز	۶۹
جدول ۱۴ - ۴ - دوره‌ی تداوم به (روز) موجهای گرد و غباری ایستگاه سینوپتیک بهبهان	۶۹
جدول ۱۵ - ۴ - دوره‌ی تداوم به (روز) موجهای گرد و غباری ایستگاه سینوپتیک ماهشهر	۶۹
جدول ۱۶ - ۴ - دوره‌ی تداوم به (روز) موجهای گرد و غباری ایستگاه سینوپتیک بستان	۷۰
جدول ۱۷ - ۴ - دوره‌ی تداوم به (روز) موجهای گرد و غباری ایستگاه سینوپتیک ایذه	۷۰
جدول ۱۸ - ۴ - دوره‌ی تداوم به (روز) مجهای گرد و غباری ایستگاه سینوپتیک رامهرمز	۷۰
جدول ۱۹ - ۴ - دوره‌ی تداوم به (روز) مجهای گرد و غباری ایستگاه سینوپتیک شوشتر	۷۱
جدول ۲۰ - ۴ - دوره‌ی تداوم به (روز) مجهای گرد و غباری ایستگاه سینوپتیک دزفول	۷۱
جدول ۲۱ - ۴ - دوره‌ی تداوم به (روز) مجهای گرد و غباری ایستگاه سینوپتیک مسجدسلیمان	۷۱
جدول ۲۲ - ۴ - دوره‌ی تداوم به (روز) مجهای گرد و غباری کل ایستگاههای مورد مطالعه	۷۲
جدول ۲۳ - ۴ - امواج گرد و غباری مورد استفاده در تحلیل همدیدی (۱۹۹۶-۲۰۰۵)	۹۰
جدول ۲۴ - ۴ - امواج گرد و غباری مورد استفاده در تحلیل همدیدی (۱۹۹۶-۲۰۰۵)	۹۱

فهرست شکل‌ها

عنوان	صفحه
شکل ۱ - ۲ - نقشه‌ی جابجایی ذرات خاک در طوفان خاک و ماسه‌ای	۲۲
شکل ۲ - ۲ - نقشه‌ی جنس ذرات خاک و ماسه در خاورمیانه	۲۳
شکل ۳ - ۲ - نقشه‌ی کمربند توزیع غبار جهانی	۲۴
شکل ۴ - ۲ - نقشه‌ی نقاط منابع گرد و غبار در خاورمیانه	۲۵
شکل ۵ - ۲ - تصویری از یک روز گرد و غباری در اهواز	۲۶
شکل ۶ - ۲ - تصویری از یک روز گرد و غباری در اهواز	۲۷
شکل ۷ - ۲ - تصویری از یک روز گرد و غباری در آبادان	۲۷
شکل ۱ - ۳ - موقعیت استان خوزستان در کشور ایران	۳۴
شکل ۲ - ۳ - نقشه‌ی زمین‌شناسی استان خوزستان	۳۶
شکل ۳ - ۳ - نقشه‌ی ناهمواریهای استان خوزستان	۳۸
شکل ۴ - ۳ - نقشه‌ی متوسط دمای سالیانه‌ی استان خوزستان	۴۹
شکل ۵ - ۳ - میانگین بارش سالیانه در مناطق مختلف استان خوزستان	۵۳
شکل ۶ - ۳ - نام و جهت بادهای غالب در استان خوزستان	۵۶
شکل ۱ - ۴ - موقعیت ایستگاههای سینوپتیک مورد مطالعه در محدوده‌ی استان خوزستان	۶۲
شکل ۲ - ۴ - نمودار درصد فراوانی روزهای گرد و غباری با منشأ محلی (کد ۰۷) و منشأ فراملی (کد ۰۶) به تفکیک سال در استان خوزستان	۶۶
شکل ۳ - ۴ - درصد روزهای گرد و غباری با منشأ محلی و فراملی نسبت به کل روزهای گرد و غباری	۶۷
شکل ۴ - ۴ - نمودار میانگین سالانه‌ی تعداد روزهای گرد و غباری (۱۹۹۶ - ۲۰۰۵)	۷۳

شکل ۵ - ۴ - طبقه بندی میانگین سالانه‌ی روزهای گرد و غباری (۲۰۰۵ - ۱۹۹۶)	۷۴
شکل ۶ - ۴ - خطوط هم گرد و غبار سالانه‌ی در محدوده‌ی استان خوزستان (۲۰۰۵ - ۱۹۹۶)	۷۵
شکل ۷ - ۴ - نیمرخ کاهشی غربی - شرقی میانگین روزهای گرد و غباری در استان خوزستان	۷۶
شکل ۸ - ۴ - نمودار میانگین روزهای گرد و غباری دوره‌ی گرم سال (۲۰۰۵ - ۱۹۹۶)	۷۷
شکل ۹ - ۴ - طبقه بندی میانگین روزهای گرد و غباری دوره‌ی گرم سال (۲۰۰۵ - ۱۹۹۶)	۷۸
شکل ۱۰ - ۴ - خطوط هم گرد و غبار سالیانه‌ی دوره‌ی گرم سال در استان خوزستان طی دوره‌ی آماری (۱۹۹۶ - ۲۰۰۵)	۷۹
شکل ۱۱ - ۴ - نمودار میانگین روزهای گرد و غباری دوره‌ی سرد سال (۲۰۰۵ - ۱۹۹۶)	۸۰
شکل ۱۲ - ۴ - طبقه بندی میانگین روزهای گرد و غباری دوره‌ی گرم (۲۰۰۵ - ۱۹۹۶)	۸۱
شکل ۱۳ - ۴ - خطوط هم گرد و غبار سالیانه‌ی دوره‌ی سال در استان خوزستان	۸۲
شکل ۱۴ - ۴ - تغییرات سالانه‌ی میانگین روزهای گرد و غباری در استان خوزستان	۸۳
شکل ۱۵ - ۴ - میانگین ماهانه‌ی روزهای گرد و غباری در استان خوزستان	۸۴
شکل ۱۶ - ۴ - میانگین روزهای گرد و غباری ماه ژوئیه در استان خوزستان	۸۴
شکل ۱۷ - ۴ - روند روزهای گرد و غبار محلی و فرامحلی در استان خوزستان	۸۶
شکل ۱۸ - ۴ - روند روزهای گرد و غباری در استان خوزستان	۸۷
شکل ۱۹ - ۴ - دور رویکرد اصلی مطالعات همدیدی	۸۸
شکل ۲۰ - ۴ - موقعیت محور فرود و مرکز کم فشار سطح زمین در ماه ژانویه	۹۳
شکل ۲۱ - ۴ - موقعیت محور فرود و مرکز کم فشار سطح زمین در ماه فوریه	۹۴
شکل ۲۲ - ۴ - موقعیت محور فرود و مرکز کم فشار سطح زمین در ماه مارس	۹۴
شکل ۲۳ - ۴ - موقعیت محور فرود و مرکز کم فشار سطح زمین در ماه نوامبر	۹۴
شکل ۲۴ - ۴ - موقعیت محور فرود و مرکز کم فشار سطح زمین در ماه دسامبر	۹۵

عنوان

صفحه

شکل ۲۵ - ۴ - موقعیت محور فرود و مراکز کم فشار سطح زمین در موجهای گرد و غباری گروه اول ۹۸	۱۰۰
شکل ۲۶ - ۴ - مسیر جابجایی محور فرودها در موجهای گرد و غباری گروه اول ۱۰۰	۱۰۰
شکل ۲۷ - ۴ - الگوی جامع جابجایی محور فرودها در موجهای گرد و غباری گروه اول ۱۰۰	۱۰۰
شکل ۲۸ - ۴ - موقعیت محور فرود و مرکز کم فشار سطح زمین در ماه آوریل ۱۰۲	۱۰۲
شکل ۲۹ - ۴ - موقعیت محور فرود و مرکز کم فشار سطح زمین در ماه می ۱۰۲	۱۰۲
شکل ۳۰ - ۴ - موقعیت محور فرود و مرکز کم فشار سطح زمین در موجهای گرد و غباری گروه دوم ۱۰۴	۱۰۴
شکل ۳۱ - ۴ - مسیر جابجایی محور فرودها در موجهای گرد و غباری گروه دوم ۱۰۶	۱۰۶
شکل ۳۲ - ۴ - الگوی جامع جابجایی محور فرودها در موجهای گرد و غباری گروه دوم ۱۰۶	۱۰۶
شکل ۳۳ - ۴ - موقعیت محور فرود و مرکز کم فشار سطح زمین در ماه زوئن ۷۵	۷۵
شکل ۳۴ - ۴ - موقعیت محور فرود و مرکز کم فشار سطح زمین در ماه زوئنیه ۱۰۸	۱۰۸
شکل ۳۴ - ۴ - موقعیت محور فرود و مرکز کم فشار سطح زمین در ماه اوت ۱۰۸	۱۰۸
شکل ۳۵ - ۴ - موقعیت محور فرود و مرکز کم فشار سطح زمین در ماه سپتامبر ۱۰۸	۱۰۸
شکل ۳۶ - ۴ - موقعیت محور فرود و مرکز کم فشار سطح زمین در ماه اکتبر ۱۰۹	۱۰۹
شکل ۳۷ - ۴ - موقعیت مکانی محور فرودها و مراکز کم فشار سطح زمین در موجهای گرد و غباری گروه سوم ۱۱۱	۱۱۱
شکل ۳۸ - ۴ - مسیر جابجایی محور فرودها در موجهای گرد و غباری گروه سوم ۱۱۳	۱۱۳
شکل ۳۹ - ۴ - الگوی جامع جابجایی محور فرودها در موجهای گرد و غباری گروه سوم ۱۱۳	۱۱۳
شکل ۴۰ - ۴ - الگوی جامع مسیرهای سه گانه‌ی امواج گرد و غباری ۱۱۵	۱۱۵
شکل ۴۱ - ۴ - الگوی آرایش فشار در تراز ۵۰۰ هکتوپاسکال روز ۲۰/۰۵/۱۹۹۹ ..... ۱۲۳	۱۲۳
شکل ۴۲ - ۴ - الگوی آرایش فشار در تراز ۵۰۰ هکتوپاسکال روز ۲۱/۰۵/۱۹۹۹ ..... ۱۲۳	۱۲۳
شکل ۴۳ - ۴ - الگوی آرایش فشار در نقشه‌ی تراز دریا روز ۲۰/۰۵/۱۹۹۹ ..... ۱۲۳	۱۲۳

عنوان

صفحه

شکل ۴۴ - ۴ - الگوی آرایش فشار در نقشه‌ی تراز دریا روز ۲۱ / ۵ / ۱۹۹۹	۱۲۳
شکل ۴۵ - ۴ - نقشه‌ی امگای تراز ۵۰۰ هکتوپاسکال روز ۲۰ / ۵ / ۱۹۹۹	۱۲۳
شکل ۴۶ - ۴ - نقشه‌ی امگای تراز ۵۰۰ هکتوپاسکال روز ۲۱ / ۵ / ۱۹۹۹	۱۲۳
شکل ۴۷ - ۴ - نقشه‌ی امگای تراز دریا روز ۲۰ / ۵ / ۱۹۹۹	۱۲۳
شکل ۴۸ - ۴ - نقشه‌ی امگای تراز دریا روز ۲۱ / ۵ / ۱۹۹۹	۱۲۳
شکل ۴۹ - ۴ - نقشه‌ی دمای سطح زمین روز ۲۰ / ۵ / ۱۹۹۹	۱۲۳
شکل ۵۰ - ۴ - نقشه‌ی دمای سطح زمین روز ۲۱ / ۵ / ۱۹۹۹	۱۲۳
شکل ۵۱ - ۴ - تصویر ماهواره‌ای پدیده‌ی گرد و غباری ۲۰ می ۱۹۹۹	۱۲۰
شکل ۵۲ - ۴ - الگوی آرایش فشار در تراز ۵۰۰ هکتوپاسکال روز ۲۵ / ۳ / ۲۰۰۳	۱۳۰
شکل ۵۳ - ۴ - الگوی آرایش فشار در تراز ۵۰۰ هکتوپاسکال روز ۲۶ / ۳ / ۲۰۰۳	۱۳۰
شکل ۵۴ - ۴ - الگوی آرایش فشار تراز دریا روز ۲۵ / ۳ / ۲۰۰۳	۱۳۰
شکل ۵۵ - ۴ - الگوی آرایش فشار تراز دریا روز ۲۶ / ۳ / ۲۰۰۳	۱۳۰
شکل ۵۶ - ۴ - نقشه‌ی امگای تراز ۵۰۰ هکتوپاسکال روز ۲۵ / ۳ / ۲۰۰۳	۱۳۰
شکل ۵۷ - ۴ - نقشه‌ی امگای تراز ۵۰۰ هکتوپاسکال روز ۲۶ / ۳ / ۲۰۰۳	۱۳۰
شکل ۵۸ - ۴ - نقشه‌ی امگای تراز دریا روز ۲۵ / ۳ / ۲۰۰۳	۱۳۱
شکل ۵۹ - ۴ - نقشه‌ی امگای تراز دریا روز ۲۶ / ۳ / ۲۰۰۳	۱۳۱
شکل ۶۰ - ۴ - نقشه‌ی دمای سطح زمین روز ۲۵ / ۳ / ۲۰۰۳	۱۳۱
شکل ۶۱ - ۴ - نقشه‌ی دمای سطح زمین روز ۲۶ / ۳ / ۲۰۰۳	۱۳۱
شکل ۶۲ - ۴ - تصویر ماهواره‌ای پدیده‌ی گرد و غباری ۲۶ مارس ۲۰۰۳	۱۲۹
شکل ۶۳ - ۴ - الگوی آرایش فشار در تراز ۵۰۰ هکتوپاسکال روز ۱۱ / ۵ / ۲۰۰۴	۱۳۶
شکل ۶۴ - ۴ - الگوی آرایش فشار در تراز ۵۰۰ هکتوپاسکال روز ۱۴ / ۵ / ۲۰۰۴	۱۳۶